

[Hartel.]

den højtærede Indenrigsminister fremførte over for mig, vil jeg sige, at min Tanke var den, at de Vedtægter, vi har vedrørende Opførelse af Boliger og Sundhedsvedtægterne, er et halvt Hundrede Aar gamle, men der er jo et stort Antal Ejendomme i København, hvis Alder er langt højere, og som ikke kan ventes at opfylde disse Betingelser, og om hvilke man vel ogsaa kan sige, at mange af dem var tjenlige til Nedrivning. Jeg foreslaar nu, at der skal skabes saadanne Muligheder gennem en fornuftig Skattepolitik, at der var Lejlighed for de paagældende Grundejere til at henlægge skattefrit en Fond, som muliggjorde det for dem at nedrive Bygningerne i rette Tid og opføre nye. Det var det, mine Bemærkninger refererede til, idet jeg mener, det ogsaa vil tjene en fornuftig Byggepolitik i vort Samfund og hindre Friktion mellem Ejere og Samfund.

Hans Hansen (Rørby): Jeg vil gerne takke den højtærede Minister for de Udtalelser, han fremsatte som Svar paa mine Betragtninger, og jeg vil ogsaa gerne takke ham for den Forstaaelse, der laa i hans Ord. Jeg haaber saa, vi naar videre end til Ord, og at vi kan komme saa langt, at en hel Masse af de, som jeg mener overflødige Bestemmelser, der findes i Lovforslaget, falder bort ved en saadan Lovgivning.

Naar den højtærede Minister her henviser til den Fortjeneste, som de store Byggeselskaber af kooperativ Art har indlagt sig ved at skabe Konkurrence til de private Bygherrer, vil jeg gerne heroverfor sige, at det er i høj Grad saadan, at saavel det kooperative Byggeri som det private Boligbyggeri i lige høj Grad er handicappet af de Foranstaltninger, som Lovgivningen opretholder, og det nytter ikke ret meget, naar vi ikke sætter Bom for Grundspekulationen; saa længe den opretholdes, og saa længe vi fordyrer Byggematerialer, er der ikke ret stor Mulighed for, at kooperative Byggeforetager kan skabe billigere Lejligheder, og de gør det heller ikke. Men derfor skal det ikke underkendes, at Forsøget blev gjort.

Med Hensyn til Grundstigningsskyldloven skal det indrømmes, at den i nogen Maade har haft heldige Virkninger, saa langt den rækker med sine 2 pCt., efter at de mange udviklede Reduktioner er foretaget, men det er dog alt for lidt, man overhovedet opnaar herigennem.

Hvad angaar Spørgsmaalet om den gamle Bydel, som det ærede Medlem Hr.

Hartel var inde paa, da er det i høj Grad saadan, at Ejendomsværdien der hovedsagelig er Grundværdien, for mange Steder er de gamle Bygninger ikke det værd, som det koster at rive dem ned, og dette Problem paavirkes meget lidt af en Grundstigningslov. Der skal en effektiv Grundskyldslovgivning til, som kan skabe Betingelser for en Sanering af de indre københavnske Boligforhold, uden denne er det umuligt at løse dette store og udviklede Problem. Men jeg haaber efter de Udtalelser, vi har faaet fra den højtærede Indenrigsminister, at vi meget snart kan faa et gennemgribende Lovforslag, der tager Sigte paa at rette dette Forhold, som jeg synes er intet mindre end en Skamplet paa den Tid, vi lever i. Vi kan ikke være bekendt, at vi ikke er i Stand til at løse dette Spørgsmaal paa en rent naturlig Maade.

Indenrigsministeren (Dahlggaard): Jeg tror, det ærede Medlem Hr. Elgaard med sine Udtalelser om Forholdene i Provinsen kom ud i noget, som ikke kan holde. Det ærede Medlem talte om, hvor udmærkede Forholdene var blevet ude i Provinsen, netop dengang Huslejeloven blev ophævet, og talte om Huslejenævnene som lejeløftende. Hvad er Sandheden vedrørende disse Forhold? Sandheden er den, at der skete følgende i Provinsbyerne, at hvis vi sætter den gennemsnitlige Leje i de større Provinsbyer til 100 i 1916 — jeg tager et relativt Tal —, saa var Lejen steget til 155 i 1922, da Huslejenævnene ophævedes, men til 201 i 1930. I de mellemstore Byer var Tallene 100 i 1916, 156 i 1922 og 197 i 1930, og for de mindre Byer 100 i 1916, 156 i 1922 og 192 i 1930. Forholdet var det, at medens Lejen i København, der bevarede Huslejenavn, var steget med 70 pCt. i Tiden fra 1916 til 1930, var Lejen i Provinsbyerne steget til det dobbelte for samtlige Provinsbyer. Jeg har endvidere, siden det ærede Medlem sagde ned til mig paa min Plads, at der var adskillige Steder, hvor Lejen var sunket, set efter i samtlige 85 Byer, og der er ikke een By, hvor Lejen er sunket.

Jeg skal dernæst til det ærede Medlem Hr. Elgaard blot rette et Par Bemærkninger. Det forekommer mig, at naar det ærede Medlem vilde nævne Eksempler paa det urimelige i at gøre Bestemmelser ufravigelige, kunde det ærede Medlem ikke ud fra sine egne Synspunkter have valgt et mindre gunstigt Eksempel end det, det ærede Medlem nævnte med § 17, hvori der staar: „Viser det sig, at det lejede har saadanne Mangler,